

Bibliodniówka

Biblioteki Politechniki Krakowskiej

Nr 9

13/05/2015

70-latka zawsze na czasie

Z kart historii wynika, że wraz z utworzeniem Politechniki Krakowskiej w 1945 r. zaistniała potrzeba utworzenia biblioteki uczelnianej, w której znalazłby się publikacje z zakresu nauk technicznych. Załącznikiem tych zbiorów stały się materiały przekazane przez profesora Izzydora Stella-Sawickiego. Pierwszą siedzibą nowopowstałej Biblioteki Politechniki Krakowskiej był lokal w Domu Technika przy ul. Straszewskiego 28, jednak ze względu na ograniczone warunki lokalowe zbiory przechowywano w kilku innych lokalizacjach Krakowa, m.in.: na ul. Floriańskiej, w celkach aresztowych, gdzie obecnie znajduje się Muzeum Politechniki, na ul. Rydla oraz Bobrzeckiej. Księgozbiór

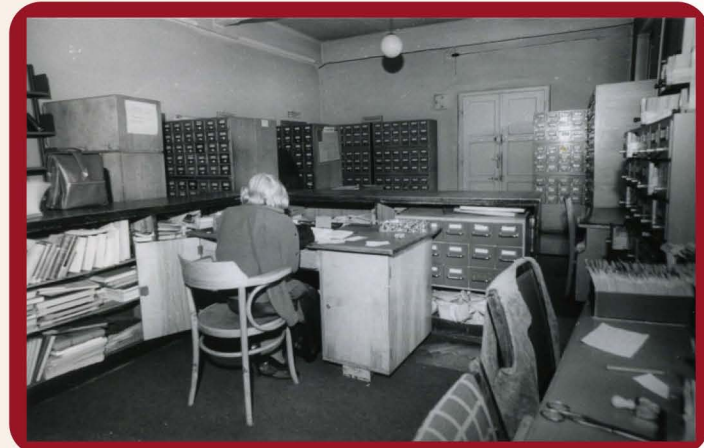
Czytelnia - lata 70.

Biblioteka Wydziału Mechanicznego na al. Jana Pawła II. Utworzona wówczas struktura funkcjonuje do dziś i dzięki niej organizacja pracy w bibliotece umożliwia studentom, kadrze naukowej i pracownikom PK sprawniejszy dostęp do informacji naukowej.

Przez 70 lat BPK przeszła daleką drogę, by dziś korzystanie z jej zbiorów było łatwe i efektywne. Przeszliśmy od katalogu kartkowego do komputerowego, od konieczności składania zamówień bezpośrednio w bibliotece do zamówień składanych zdalnie. Obok zbiorów drukowanych biblioteka gromadzi coraz liczniejsze zbiory elektroniczne. Powstają nowe bazy (Repozytorium PK, Bibliografia Publikacji Pracowników PK), a dzięki Wypożyczalni Międzybibliotecznej można korzystać ze zbiorów bibliotek krajowych i zagranicznych. Bez skanerów, kserokopiarek, aparatów cyfrowych i Internetu współczesna biblioteka nie mogłaby oferować pełnego zakresu usług, umożliwiających rozpowszechnianie wiedzy i informacji.

Mijają lata. Zmieniają się czasy, ludzie, obyczaje. Pojawiają się nowe technologie. Biblioteka PK stale podąża za tymi zmianami, by dostosowywać świadczone usługi do bieżących potrzeb użytkowników i pojawiających się możliwości technologicznych, a bibliotekarze idąc z duchem czasu niezmiennie pracują na rzecz politechnicznej społeczności uczelni.

Jesteśmy tu dla Was! ZAPRASZAMY!

Wypożyczalnia - lata 70.

wielokrotnie przenoszono i poddawano selekcji. Sytuacja nie była komfortowa, czas realizacji zamówień wydłużony ze względu na konieczność sprowadzania książek.

Brak wspólnej lokalizacji zbiorów oraz szybko rozrastający się księgozbiór wymusił przeniesienie zasobów biblioteki do większego budynku. I tak od lutego 1949 r. gmachem głównym biblioteki stał się jeden z budynków kompleksu przy ul. Szlak, w którym do dziś znajdują się Czytelnia Główna, Wypożyczalnia, Oddziały Opracowania i Informatyzacji oraz dyrekcja biblioteki. W 1966 r. biblioteka zaadaptowała na swoje potrzeby ówczesny pawilon wystawowy PK, w którym dziś mieści się Czytelnia Czasopism, Czytelnia Profesorska oraz Oddział Informacji Naukowej. W 1978 r. powstała również filia biblioteki w Domu Studenckim przy ul. Skarżyńskiego, a w 2003 r.

Budynek biblioteki - lata 70.

Agnieszka Bogusz
Katarzyna Skotnicka

Bibliotekarski subiektywny alfabet

Zapewne zauważyliście, iż większość tekstów naukowych zawiera **ABSTRAKT**, czyli krótki opis, będący streszczeniem też zawartych w artykule. Nasz tekst nie jest naukowy, więc zamiast abstraktu znajdziecie w nim kilkanaście, dla niektórych zapewne abstrakcyjnych pojęć – mniej lub bardziej związanych z biblioteką i bibliotekarzami. Ich układ, jak to w **BIBLIOTECE** bywa, będzie alfabetyczny, bo tak przecież najłatwiej znaleźć książkę, czy też czasopismo, a szczególnie **CZASOPISMO PUNKTOWANE**, które może pomóc w rozwijaniu kariery naukowej. Zapytacie – jakie punkty i dlaczego? Otóż według MNiSW łatwiej jest oceniać **DOROBK** naukowy za pomocą punktów, a te łatwiej przyznawać, dzięki wykazom czasopism, w których warto publikować swoje prace. Publikacje punktowane mogą być nie tylko **DRUKOWANE**, lecz także **ELEKTRONICZNE**. To właśnie wokół e-czasopism i e-książek – przez bibliotekarzy nazywanych ogólnie **E-ZASOBAMI**, toczą się teraz ważne dyskusje naukowe. Może sceptyk krzyknie: e tam e-zasoby!, a co ze starymi drukami, z których korzystało się w bibliotece, zapisując ich tytuły na małych skrawkach papieru, potocznie zwanych **FISKAMI**? Odpowiemy: nadal są, każda biblioteka stara się o nie dbać jak najlepiej, wykorzystując w tym celu coraz częściej dofinansowania, jakimi są **GRANTY**. Wszakże jest to **HISTORYCZNA** spuścizna, którą musimy przekazać następnym pokoleniom. Szczególnie cenne wśród starych druków, wydane przed 1501 rokiem – tak zwane **INKUNABUŁY**, biblioteki będą archiwizować do końca świata.

Jednak zanim ten koniec świata nastąpi, idziemy dalej z naszym alfabetem i szukamy pojęcia na „j”... **JĘZYK INFORMACYJNO-WYSZUKIWAWCZY** stosowany w opisach bibliograficznych pasuje tutaj idealnie. Językiem tym opisywane są **KSIĄŻKI** i inne zbiory biblioteczne, wprowadzane do systemu komputerowego biblioteki. Dzięki niemu łatwiej można wyszukać interesujące pozycje w **KOHA**, nowym katalogu Biblioteki PK. Nasz nowy system, wymaga pewnych starań od pracowników i użytkowników, stopniowo odkrywa swoje tajemnice, uczymy się go i poznajemy – i jak go nie kochać? Nie narzekamy, podejmujemy wyzwania, bo przecież życie nierozzerwalnie

złączone jest z **LOGLIFE LEARNING**, czyli nieustannym doksztalcaniem się, aby nadążyć za zmianami w otaczającym nas świecie.

Jeśli mowa o trudnościach... sytuacja może być niełatwa, gdy potrzebujecie publikacji, jakiej nie ma w zbiorach Biblioteki PK – bez obaw można wtedy skorzystać z usług Wypożyczalni **MIĘDZIBIBLIOTECZNEJ**. Bibliotekarz sprowadzi dla Was spoza Krakowa każdą książkę i artykuł, jakich tylko zapragniecie. Trudno jest również pamiętać o terminach zwrotów książek – niestety, brak lecytyny skutkuje zwykle koniecznością płacenia **NALEŻNOŚCI** za przetrzymane pozycje. Należności to takie zło konieczne w każdej bibliotece uczelnianej. Ich widmo nie tylko przeraża czytelników, ale także zmusza do terminowego **ODDAWANIA** książek, dzięki czemu księgozbiór jest bardziej dostępny dla każdego użytkownika biblioteki. Jeśli jednak książka jest nadal potrzebna – zawsze możecie dokonać **PROLONGATY** – czyli po prostu przedłużyć termin zwrotu o kolejne dwa miesiące.

Jeśli publikacje nie są dostępne w formie drukowanej, być może znajdziecie je w **REPOZYTORIUM**, które jest cyfrowym archiwum zasobów naukowych i dydaktycznych Politechniki Krakowskiej, nieustannie uzupełnianym o nowe zbiory. Repozytorium powstało jako część platformy **SUW**, na której znajdują się także: Bibliografia Publikacji Pracowników PK, Baza Podręczników i inne Bazy Bibliograficzne.

Kolejna litera w alfabecie podsuwa myśl, aby wytłumaczyć wam, czym jest **TEZAUROS**. Obawiamy się jednak, że po **USZCZEGÓŁOWIENIU** tego terminu odstraszymy Was już zupełnie i hasło Tygodnia Bibliotek „**WYBIERAM BIBLIOTEKĘ**” oddali się od rzeczywistych zachowań użytkowników. A przecież biblioteka, to najlepszy wybór, gdy pojawiają się niewiadome (X) w procesie naukowym. Gdy stwierdzasz: „Yyyy, co to jest? Skąd się to wzięło?” – skorzystaj ze **ZBIORÓW** biblioteki i fachowej pomocy bibliotekarzy - **ZAPRASZAMY!** :) I pamiętajcie: zasoby biblioteczne stanowią niewyczerpane **ŹRÓDŁO** wiedzy, więc nie **ŻEGNAMY** się, mówimy do zobaczenia!

Aneta Kowalska
Urszula Matoga

uwaga Zapraszamy pracowników i studentów PK do wzięcia udziału w organizowanej przez pracowników Biblioteki PK akcji

PODARUJ KSIĄŻKĘ

Organizowana akcja ma na celu zbiórkę i przekazanie literatury pięknej dla dzieci i ich opiekunów, przebywających na oddziałach dziecięcych Szpitala im. Stefana Żeromskiego. Liczymy, że zebrane książki umilą czas małym pacjentom i ich rodzicom oraz pomogą w szybszym powrocie do zdrowia.

Zbiórka książek odbędzie się **13 maja** w godz. **10-13** podczas pikniku organizowanego w ramach Tygodnia Biblioteki PK. Zebrany księgozbiór zostanie przekazany jako prywatny dar od pracowników i studentów PK.

Wszystkim darczyńcom serdecznie dziękujemy.

Anna Strojna-Krzysztańek

Lwowiana w zbiorach Biblioteki Politechniki Krakowskiej

Lwów to miasto o interesującej historii, różnorodnej architekturze, które przez stulecia związane było z dziejami Polski. Lwów był od zawsze ważnym ośrodkiem naukowym Galicji. To właśnie tam, w XIX wieku powstała pierwsza politechnika skupiająca wybitnych naukowców, których osiągnięcia doceniane były na całym świecie. Działo się to w okresie dynamicznego rozwoju nauk technicznych. Po drugiej wojnie światowej Polska utraciła Lwów, a tym samym Politechnikę Lwowską. Rozpoczął się wielki exodus profesorów do kilku ośrodków naukowych, w tym Krakowa, gdzie rozpoczęły się intensywne prace zmierzające do utworzenia nowej uczelni, Politechniki Krakowskiej.

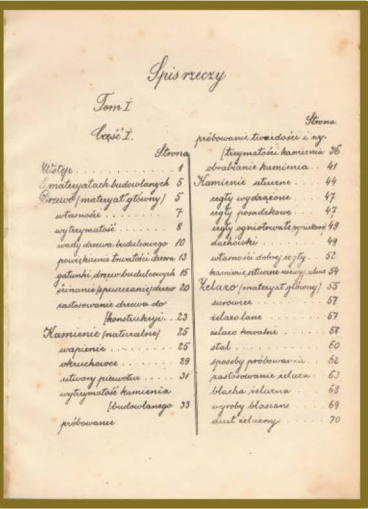
Biblioteka PK posiada w swych zbiorach książki wydane we Lwowie przed 1945 rokiem oraz dotyczące Lwowa, z których utworzyła specjalną kolekcję Lwowiana. Zbiór obejmuje 653 tytuły druków zwartych, zasięg chronologiczny dokumentów to lata 1864-1939, wyjątkiem jest starodruk pochodzący z 1747 roku autorstwa Ignacego Bogatko pt. *Scientia artium militarium architecturam pyrotechnicam, tacticam, polemicam, perspectivam complectens sive lectiones mathematicae [...]*. Książka została wydana w typografii Collegij Societatis Jesu i traktuje o sztuce militarnej.

Lwowiana stanowią bogaty zbiór książek o tematyce technicznej, głównie podręczniki autorstwa profesorów Politechniki Lwowskiej.

Największy dorobek naukowy w tej kolekcji reprezentuje Maksymilian Thullie, który zajmował się teorią budowy mostów i opracował pierwsze polskie podręczniki dotyczące budowy mostów wszystkich

typów. W kolekcji znaleźć możemy m. in. Podręcznik teorii mostów belki proste statycznie niewyznaczalne (1892); Podręcznik statyki budowlanej dla inżynierów, architektów i słuchaczy szkół politechnicznych (wyd. 3, 1917).

Biblioteka posiada również Podręcznik budownictwa żelaznego (1924) oraz Podręcznik inżynierski w zakresie inżynierii lądowej i wodnej.

Spis rzeczy	
Tom I	
Tematyka	Strona
Wstęp	1
Prace ziemne	2
Roboty ziemne	3
Roboty ziemne	4
Roboty ziemne	5
Roboty ziemne	6
Roboty ziemne	7
Roboty ziemne	8
Roboty ziemne	9
Roboty ziemne	10
Roboty ziemne	11
Roboty ziemne	12
Roboty ziemne	13
Roboty ziemne	14
Roboty ziemne	15
Roboty ziemne	16
Roboty ziemne	17
Roboty ziemne	18
Roboty ziemne	19
Roboty ziemne	20
Roboty ziemne	21
Roboty ziemne	22
Roboty ziemne	23
Roboty ziemne	24
Roboty ziemne	25
Roboty ziemne	26
Roboty ziemne	27
Roboty ziemne	28
Roboty ziemne	29
Roboty ziemne	30
Roboty ziemne	31
Roboty ziemne	32
Roboty ziemne	33
Roboty ziemne	34
Roboty ziemne	35
Roboty ziemne	36
Roboty ziemne	37
Roboty ziemne	38
Roboty ziemne	39
Roboty ziemne	40
Roboty ziemne	41
Roboty ziemne	42
Roboty ziemne	43
Roboty ziemne	44
Roboty ziemne	45
Roboty ziemne	46
Roboty ziemne	47
Roboty ziemne	48
Roboty ziemne	49
Roboty ziemne	50
Roboty ziemne	51
Roboty ziemne	52
Roboty ziemne	53
Roboty ziemne	54
Roboty ziemne	55
Roboty ziemne	56
Roboty ziemne	57
Roboty ziemne	58
Roboty ziemne	59
Roboty ziemne	60
Roboty ziemne	61
Roboty ziemne	62
Roboty ziemne	63
Roboty ziemne	64
Roboty ziemne	65
Roboty ziemne	66
Roboty ziemne	67
Roboty ziemne	68
Roboty ziemne	69
Roboty ziemne	70

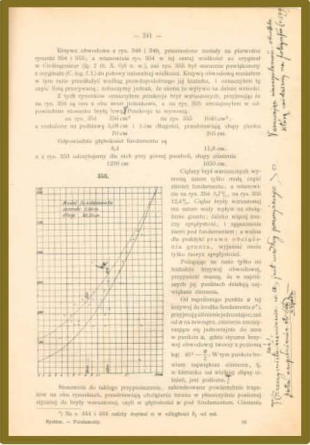
Projektowanie komunikacji, roboty ziemne, budowa dróg
/ J. Rychter. – Lwów, 1890

T. 1-4 (1927–1936) autorstwa profesora Stefana Władysława Bryły, który był pionierem spawalnictwa i konstrukcji spawanych.

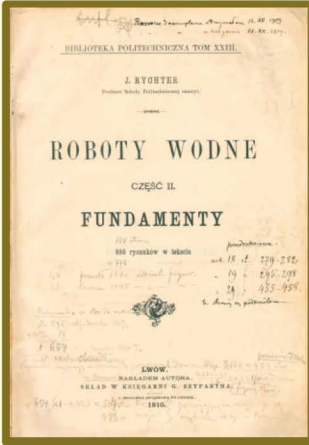
Na szczególną uwagę zasługuje postać Izydora Stelli-Sawickiego, który miał duży wkład w powstanie Biblioteki Politechniki Krakowskiej. Kolekcja profesora zgromadzona w katedrze stanowiła załączek zbiorów bibliotecznych BPK. Dzięki jego zaangażowaniu biblioteka otrzymała swoje pomieszczenia i sukcesywnie wzbogacała swój księgozbiór. Wśród Lwowianów znajdziemy kilka prac I. Stelli-Sawickiego, np. *Schrony piwniczne czy nadziemne* (1938); *Problem motoryzacji kraju i sprawa drogowa* (1937).

Wzbogacenie kolekcji stanowią unikatowe wydania wykładów profesorów Politechniki Lwowskiej, będące odbitkami litograficznymi autografów. Można tu wymienić takie tytuły jak: *Obrachowanie przepływu wody przez jazy, szluzy i upusty, według nowej metody Wexa oraz wykreślny sposób zastosowania tej metody Józefa Rychtera* (1890) i *Wstęp do wykładów geometrii wykreślnej* Kazimierza Bartla (1913).

Ciekawą pozycją ze względu na własnoręczne uwagi

Roboty wodne. Cz. 2, Fundamenty / J. Rychter. – Lwów, 1910

i notatki autora na kartach książki są *Roboty wodne. Cz. II Fundamenty* (1910) J. Rychtera.

Kolekcja Lwowiana oprócz publikacji o tematyce technicznej zawiera również literaturę piękną, przewodniki turystyczne, dzieła dotyczące historii Polski i historii sztuki.

Wymienione tytuły to zaledwie nieznaczna część kolekcji znajdująca się w zbiorach Biblioteki PK. Prezentując ją, mamy nadzieję zachęcić Państwa do głębszego poznania i obejrzenia wystawy na temat kolekcji Lwowiana, na którą serdecznie zapraszamy.

Wystawa czasowa pt. „*Leopolis semper fidelis*” zostanie otwarta 12 maja o godzinie 12.00 w Muzeum Politechniki Krakowskiej, w zabytkowym budynku aresztu austro-węgierskich koszar, przy ul. Warszawskiej 24.

Anna Kraus
Anna Strojna-Krzystanek

Katalog BPK, nic prostszego!

We wrześniu ubiegłego roku Biblioteka Politechniki Krakowskiej wdrożyła nowy system biblioteczny Koha. Ze względu na duże różnice w interfejsie obecnego katalogu w porównaniu do poprzednio wykorzystywanego w BPK przedstawmy w skrócie możliwości, jakie oferuje nowy katalog.

Na głównej stronie katalogu BPK obok najczęściej wykorzystywanego okna do wyszukiwania prostego znajdują się

komentarza, oczekuje on na zatwierdzenie przez bibliotekarza. Wszystkie zatwierdzone komentarze można zobaczyć na stronie głównej katalogu, po kliknięciu w link Najnowsze komentarze.

Zalogowani użytkownicy mają możliwość zarządzania swoim kontem, składania zamówień, kontroli bieżących wypożyczeń i należności, sprawdzania historii wypożyczeń i wyszukiwania, a także składania propozycji zakupu.

W zakładce „Wypożyczenia” w kolumnie „Data zwrotu” – termin przetrzymanych egzemplarzy wyświetla się na czerwono, z kolei w kolumnie „Prolonguj” – użytkownik widzi ile prolongat może wykorzystać. Również na karcie „Przetrzymania” widzimy informację o przetrzymanych egzemplarzach. Z kolei naliczane użytkownikowi należności, widoczne są w dwóch miejscach: w zakładce „Należności”, w której znajduje się dokładny spis

funkcje: Schowek, Listy, Wyszukiwanie zaawansowane i według haseł wzorcowych, Najnowsze komentarze; Chmura tagów, a także odnośnik do Wypożyczalni Międzybibliotecznej, Repozytorium PK oraz szkoleń bibliotecznych. Ponadto znajdziemy tam okienko logowania na konto biblioteczne. Możemy również korzystać z angielskiej wersji katalogu bibliotecznego. Bez logowania użytkownik może skorzystać z wyszukiwania prostego i zaawansowanego, pozostałe funkcje dostępne są po zalogowaniu się na konto.

Schowek, umożliwia zapisanie wyszukanych w katalogu pozycji, ich późniejszego zamówienia lub dodania do listy. Pamiętajmy, że jego zawartość zostanie opróżniona po wylogowaniu, wygaśnięciu sesji lub zamknięciu przeglądarki. Wspomniane wcześniej Listy służą natomiast do tworzenia zestawień bibliograficznych i mogą mieć charakter prywatny, bądź publiczny. Listy publiczne służą do sporządzania zestawień tematycznych.

Kolejny element to okno wyszukiwania prostego, za pomocą którego możemy wyszukiwać w całych opisach bibliograficznych. Znacznie bardziej precyzyjne jest jednak wyszukiwanie zaawansowane, pozwalające przeszukiwać katalog w większej ilości indeksów, zawężać wyniki do konkretnego typu dokumentu, jego lokalizacji, języka oraz daty wydania.

Oprócz wyszukiwania prostego i zaawansowanego Koha dysponuje wyszukiwaniem według haseł wzorcowych. Charakteryzuje się ono tym, że po wpisaniu terminu z tematyki interesującej użytkownika, otrzymuje się listę haseł wzorcowych, które zawierają w opisie dane słowo. Po wyświetleniu wyników wyszukiwania, można doprecyzować je za pomocą dodatkowych filtrów albo ustawić subskrypcję RSS.

Przy każdym wyszukany tytuł, wyświetla się informacja o dostępności egzemplarza oraz możliwości zamówienia, bądź dodania do listy lub schowka. Każdy tytuł z listy wyników wyszukiwania jest aktywnym linkiem odsyłającym do rekordu bibliograficznego. W widoku standardowym zwróćmy szczególną uwagę na kolumnę „Bieżąca lokalizacja” – określającą miejsce, w którym znajduje się konkretny egzemplarz oraz kolumnę „Status” – określającą dostępność danego egzemplarza. W przypadku, gdy użytkownik zdecyduje się na zamówienie konkretnej pozycji, wyświetli się mu „Kolejka rezerwacji” pozycji. Następnie należy wybrać miejsce odbioru. Bardzo ważne jest, aby wybrać właściwą wypożyczalnię, jeśli chcemy wypożyczyć książki na zewnątrz. Po złożeniu automatycznie wyświetli się zakładka „Zamówienia”. W kolumnie „Status” wyświetlają się kolejno statusy zamówienia: pending – oczekuje na realizację lub rezerwację, processing – w trakcie realizacji oraz do odbioru. Możliwość anulowania złożonego zamówienia daje użytkownikowi jedynie zamówienie ze statusem pending.

Nowością w systemie Koha jest możliwość dodawania tagów oraz komentarzy do konkretnego tytułu. Po dodaniu

naliczonych płatności oraz w zakładce „Wypożycz”.

W systemie Koha użytkownicy mają możliwość zmiany hasła do BPK oraz adresu e-mail, na który będą dostawać powiadomienia (zakładka „Dane osobowe”). Nowością w Koha jest „Historia wyszukiwania” i „Historia wypożyczeń”, dzięki której użytkownicy mogą przeglądać tytuły wcześniej wyszukiwane lub wypożyczone.

Kolejna zakładka „Propozycja zakupu” uzupełniła dotychczasową możliwość składania propozycji zakupu przez stronę WWW biblioteki. Użytkownik może zasugerować zakup czasopisma lub książki. Po złożeniu propozycji widoczny jest status z informacją, na jakim etapie realizacji jest zamówienie.

W zakładce „Powiadomienia” użytkownik ma możliwość zmiany ustawienia powiadomień, dzięki nim będzie mógł na bieżąco śledzić status swojego zamówienia.

Beata Suska

